

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.202/2022/9. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím3) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Szatmári-Margitai Ügyvédi Iroda

(Cím5,

ügyintéző: dr. Szatmári-Margitai Gergely ügyvéd)

A per tárgya: személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.246/2022/3/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 35.P.20.843/2020/37.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott közbenső ítéleti rendelkezését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárással összefüggésben felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételi számlájára 70.000 (hetvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

A le nem rótt 35.000 (harmincötezer) forint csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az üzembehartó 2014. január 13-án 17 óra 40 perc körüli időben az általa vezetett személygépkocsival közúton a belső forgalmi sávban közlekedett. Egy kereszteződésen való áthaladását megelőzően a jelzőlámpa zöldről váltott, a vele azonos irányban, a középső sávban haladó másik személygépkocsi vezetője a fényjelző készülék pirosra váltását észlve megállt. A sötét ruhát viselő I. rendű felperes ugyanebben az időben, az úton, a gyalogátkelőhelytől számítottan a személygépkocsi haladási irányát tekintve a gyalogátkelőhely távolabbi végétől 1,8 méterre, futva, ferdén, a jelzőlámpa piros-tilos jelzése ellenére, a gépjárműforgalom ellenőrzése nélkül, a gyalogátkelőhelytől távolodva kezdte meg az áthaladását. Az I. rendű felperes már két sávon áthaladt, amikor a legbelső sávban közlekedő személygépkocsi vészfékezés alkalmazása ellenére elgázolta, az elütés a fázisidő 63-66. másodperce között történt.

[2] A baleset idején a perbeli gépjármű üzembehartója az alperesnél érvényes és hatályos felelősségbiztosítási szerződéssel rendelkezett.

[3] A baleset helyszínén rendőri intézkedés történt. A BRFK mint szabálysértési hatóság a 2014. április 2-án kelt határozatával az üzembehartóval szemben az eljárást megszüntette, az I. rendű felperest pedig a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt figyelmeztetésben részesítette. A döntés indokolása szerint az eljárás adatai alapján kétséget kizáró módon nem volt bizonyítható, hogy az üzembehartó szabálysértést követett el. A nem elsőbbségi helyzetben közlekedő I. rendű felperes vonatkozásában azonban megállapítható volt, hogy cselekményével megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 8. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt kötelezettségét.

[4] A szabálysértési hatóság határozatával szemben előterjesztett panasz folytán eljáró illetékes ügyészség nyomozást rendelt el közúti baleset gondatlan okozása bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt. A BRFK határozatával a nyomozást megszüntette, mert az adatok alapján kétséget kizáró módon nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése. A határozat indokolása szerint az üzembehartó mint gyanúsított terhére a KRESZ 9. § (4) bekezdése c) pontjában írt szabály megszegése nem igazolható, mert a jelzőlámpa előtt biztonságosan már nem, csak vészfékezéssel állhatott volna meg. A vészhelyzetet a szabálytalanul közlekedő gyalogos hozta létre azzal, hogy a jelzőlámpa piros-tilos jelzése ellenére kezdte meg az átkelést futva, ráadásul a kijelölt gyalogosátkelőhely után. A gépkocsivezető a 60 km/h sebességet nem lépte túl, az elütést – a tőle elvárható – erős fékezéssel 44-48 km/h sebességről lehetett volna elkerülni, illetőleg sem észlelési, sem cselekvési késedelem nem terheli.

[5] A baleset következtében az I. rendű felperes súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett el – többek között – a koponyaboltozat, az arc és agykoponya többszörös törését,

traumás agyállományi vérzést, traumás agyvizenyőt, a medence többszöri törését, csigolya- és végtagtörést, kétoldali tüdőzúzódást. Az I. rendű felperest a kiérkező mentők kórházba szállították, ahol egészségügyi beavatkozást végeztek el rajta, gépi lélegeztetésen tartották; szedálták, fájdalomcsillapítót kapott. 2014. március 3-án a Gerincsérültek Osztályára került, ahonnan pszichés állapota miatt 2014. június 25-én másik intézmény Pszichiátriai Osztályára helyezték át. 2014. december 29-i otthonába bocsátását követően a testvéréhez, a II. rendű felpereshez költözött, aki gondozta, ellátta.

[6] Az I. rendű felperesnél a Fővárosi Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve 75%-os pszichiátriai és 25%-os mozgásszervi rész-egészségkárosodást, 81%-os össz-szervezeti egészségkárosodást véleményezett. Budapest Főváros Kormányhivatala 2021. június 15-én kelt felülvizsgálati orvosszakértői véleménye az I. rendű felperesnél 70%-os pszichiátriai és 20%-os mozgásszervi, 76%-os össz-szervezeti egészségkárosodást véleményezett, megállapítva, hogy önálló életvitelre, önmagáról való gondoskodásra képes, a szociális helyzetekben való tájékozódása közép súlyos mértékben csökkent, a foglalkoztatása – kizáró és korlátozó tényezők figyelembevételével – folyamatos támogatással történhet.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A megismételt elsőfokú eljárásban az I. és II. rendű felperesek – a III. rendű felperes jogutódjaiként is – keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a baleset következtében sérült az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga. Az I. rendű felperes 26.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, 37.100 forint dologi kár, kórházi látogatás költségeként 51.597 forint, háztartási munka kisegítésének költségeként 189.000 forint, összesen 9.065.487 forint lejárt járadék és ezek járuléakai, továbbá keresetpótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A II. rendű felperes 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, 67.593 forint és – jogelődje jogán – 51.597 forint kórházi látogatási költség, 98.000 forint figyelmességi csomag, 30.363 forint közlekedési többlet-kísérő költsége, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz címén összesen 45.288 forint és járuléakai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[8] Arra hivatkoztak, hogy az alperes biztosítottja megszegte a KRESZ 9. § (4) bekezdés c) pontját, a balesetben játszott szerepe jelentősen meghaladja az I. rendű felperesét, akinek a közrehatása legfeljebb 30%-os mértékű. Ebből következően – álláspontjuk szerint – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 345. § (1) bekezdése alapján az alperes a balesettel okozati összefüggésben álló vagyoni károk 70%-ban történő megfizetésére köteles, a nem vagyoni károk összegének megállapításánál pedig fokozott súllyal kell értékelni a szabályszegést.

[9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a balesetért kizárólag az I. rendű felperest terheli felelősség, magatartása objektíve elháríthatatlan volt, ezért a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján mentesül a károk viselése alól.

Az elsőfokú ítélet és a másodfokú rész- és közbenső ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[11] Határozatának indokolásában kifejtette: a veszélyes üzemi felelősség vétkességtől független objektív felelősség, az üzembentartó abban az esetben mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Az elháríthatatlanság vizsgálata körében figyelembe vette, hogy a biztosított a megengedett sebességgel haladt, a közúti forgalomban való közlekedés szabályait maradéktalanul betartotta. A körülményekből, a szakértői véleményből és a tanúvallomásból arra jutott, hogy megállási kötelezettség nem terhelte, a közlekedési lámpa

sárga jelzése ugyanis nem jár ezzel a kötelezettséggel. Tekintettel volt a biztonságos fékezés követelményére, a gépjárművet – a sebességére és helyzetére figyelemmel – csak vészfékezéssel lehetett volna megállítani. Ebből következően részéről az a körülmény, hogy a sárga jelzés észlelése esetén nem kezdett erős fékezésbe vagy vészfékezést nem alkalmazott, nem tekinthető mulasztásnak, az útját szabályosan folytatta az elvárható körültekintéssel. Értékelte azt is, hogy a vezető rutinos volt, és amikor felismerte a veszélyhelyzetet, azonnal cselekedett, a szakértői vélemény szerint sem észlelési, sem cselekvési késedelem nem terhelte. Az elháríthatatlanság körében értékelte azt is, hogy az I. rendű felperes már legalább 45 másodperce tartó piros-tilos forgalmi jelzés ellenére, a gyalogátkelőhely mellett, szürkületben, sötét ruhában, gyorsan, körülnézést és előrelátást nélkülözve lépett a gépjármű elé. A szakértői bizonyítás eredménye szerint a biztosított csak akkor háríthatta volna el az ütközést, ha a megengedett sebességhatárnál szignifikánsan lassabban halad – amely tőle nem elvárható –, illetőleg, ha a sárga jelzéskor vészfékezést alkalmaz, ezek azonban a jogi „objektív elkerülhetőség” fogalmába nem tartoznak. Kifejtette: a biztosított, amint felismerte a helyzetet, vészfékezni kezdett, bizonyossággal megállapítható, hogy az észleléskor már nem volt abban a helyzetben, hogy a járművet megállítsa, hogy az I. rendű felperessel való ütközést elkerülje. Mindebből arra következtetett, hogy a baleset a legnagyobb gondosság és körültekintés mellett, a közlekedési szabályok maradéktalan betartása mellett is objektíve elkerülhetetlen volt.

[12] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, megállapította, hogy az I-II. rendű felpereseknek fennáll az a joga, hogy a perbeli közúti közlekedési balesettel okozati összefüggésben az I. rendű felperes egészségkárosodásából eredő nem vagyoni kárai, továbbá 50%-os arányban vagyoni kárai megtérítését követeljék az alperestől. A személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti keresetet elutasító rendelkezést helyben hagyta.

[13] A másodfokú bíróság abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a személyhez fűződő jog megsértésének a megállapítására irányuló követelés nem érvényesíthető az alperessel szemben, aki a fennálló felelősségbiztosítási jogviszony alapján kizárólag vagyoni helytállásra köteles.

[14] Ezt követően rámutatott, hogy a személygépjármű közúti forgalomban való részvétele veszélyes üzemi tevékenységnek minősül, ezért az üzembentartó az azzal összefüggésben keletkezett kárért a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése szerint, a vétkességétől függetlenül felel. A felelőssége ugyanakkor nem korlátlan, elérheti a felelősség alóli teljes mentesülését, amennyiben bizonyítja azt, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

[15] Rögzítette, hogy a mentesülését eredményező okok együttes meglétét az alperesnek kellett kétségmentesen bizonyítania. Az alperes azt igazolta, hogy a kárt külső, a biztosított tevékenységén kívüli ok, az I. rendű felperesnek a KRESZ 8. § (2) bekezdés c) pontjába ütköző magatartása okozta, amely azonban csak akkor minősülne elháríthatatlannak, ha a legnagyobb gondosság, a közlekedési szabályok fokozott megtartása mellett is elkerülhetetlen volt a baleset, a biztosított részéről a baleset elhárítása objektíve lehetetlen volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság az elháríthatatlansággal összefüggő bizonyítékokat okszerűtlenül, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésének megsértésével mérlegelte, ezért a kárigények elutasításáról tévesen döntött.

[16] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az alperes a közlekedési szabályok biztosított általi betartását igazolni tartozott, a kétségmentes bizonyítás elmaradását, ezért az ő terhére kellett értékelni. Kiemelte, hogy a polgári perben eljáró bíróság mérlegelési szabadságát a

régi Pp. 4. § (2) bekezdése korlátozza, de a jogerős büntetőbíróági ítélettől eltérően a szabálysértési határozatban foglaltak nem kötik, így önállóan vizsgálhatja azt, hogy valamely tevékenységhez polgári jogi kártérítési felelősség kapcsolódik-e. Megítélése szerint emiatt nem eredményezett mérlegelési kötöttséget nyomozást megszüntető határozat sem, amely szerint kétséget kizáró módon nem volt megállapítható a biztosított terhére bűncselekmény elkövetése. A másodfokú bíróság kiemelte: a veszélyes üzemi kárfelelősség alóli kimentés körében – eltérően a nyomozati eljárástól, ahol a bűncselekmény kétséget kizáró elkövetése a vizsgálat tárgya – azt kellett tisztázni, hogy kétségmentesen megállapítható-e az, hogy a károkozó a közlekedési szabályokat betartotta-e, illetőleg a legnagyobb gondosságot tanúsította-e, amelyek mellett sem volt módja a balesetet elkerülni.

[17] A nyomozati eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény és a szakértő meghallgatása alapján azt állapította meg, hogy az gázolás a fázisidő 63-66. másodpercében történt, ennél pontosabb időintervallum – objektív adatok hiányában, bizonytalansági tényezők folytán – nem volt meghatározható. Rögzítette, hogy a szakértő további releváns megállapításai szerint az elütés időpillanata csak 3 másodperces időtartamban határozható meg. Ebből következően a baleset a biztosítottra legkedvezőbb feltételezés szerint a fázisidő 63., a legkedvezőtlenebb feltételezés szerint a fázisidő 66. másodpercében következett be. Kiemelte, hogy a szakértő szerint a biztosítottra legkedvezőtlenebb feltételezés esetén a sárga jelzést a megállás helyét jelző útburkolati jeltől 67-70 méterre láthatta, így teljes bizonyossággal állítható, hogy már piros jelzés mellett haladt be a kereszteződésbe, amely esetben a KRESZ 9. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltakat megszegte. A legkedvezőbb feltételezés esetén a biztosított legalább 32 méterre volt a megállás helyét jelző útburkolati jeltől, amikor a sárga lámpa jelzését észlelte, ehhez a távolsághoz képest erős, de biztonságos fékezés alkalmazásával a megállás helyét jelző útburkolati jel után 6-7 méterrel, de az útkereszteződés előtt állt volna meg. Ebben az esetben szabályszegés nem róható a terhére, mert a KRESZ 9. § (4) bekezdés c) pontja a megállás helyét jelző útburkolati jel előtti megállást írja elő, ez pedig csak vészfékezéssel lett volna betartható, amely nem felelt volna meg a biztonságos megállás követelményének, utóbbi hiányában pedig – az előírás szerint – az útkereszteződésen mielőbb át kell haladni.

[18] A szakértői bizonyítás részletezett eredményének okszerű értékelése alapján a másodfokú bíróság megítélése szerint nem állapítható meg kétséget kizáróan a közúti közlekedés szabályainak biztosított általi megszegésének a hiánya, azok maradéktalan betartása, így kétséges, hogy a baleset bekövetkezése objektíve elháríthatatlan volt, ez pedig az alperes kárfelelősség alóli sikeres kimentését kizárja.

[19] A fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatásából eredő kárért való felelősség körében a régi Ptk. 345. § (2) bekezdése szerint nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származott. Megítélése szerint az alperes a kötelezettsége enyhítése érdekében alappal hivatkozott károsulti közrehatásra. A veszélyhelyzet kialakulásában az I. rendű felperes azzal hatott közre, hogy a fényjelző készülék piros jelzésére kezdte meg az úttesten átkelést, futva, a kijelölt gyalogosátkelőhely után, attól távolodva. A BRFK 2014. április 2-án kelt határozata szerint e magatartásával megszegte a KRESZ 8. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt kötelezettségét. A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy az I. rendű felperes részéről a kijelölt gyalogosátkelőhely használatának mellőzése a KRESZ 21. § (5) bekezdésébe is ütközött, amely előírja, hogy a gyalogos az úttesten a kijelölt gyalogosátkelőhelyen mehet át. Emellett az elsőbbségi helyzete hiányának tudatában, a forgalmas, többsávos úton történő váratlan áthaladása veszélytelenségéről sem lehetett meggyőződve, így a magatartása a KRESZ 21. § (6) bekezdésébe is ütközött, amely szerint a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az I. rendű felperes közrehatásának az értékelése körében

jelentőséget tulajdonított annak is, hogy – a baleset körülményei vonatkozásában nyomozati eljárásban tett egyező tanúvallomások szerint – az úttesten áthaladására szürkületben, a közvilágítás bekapcsolása előtt, sötét ruházatban került sor, az észlelés tekintetében pedig a szakértői bizonyítás szerint a biztosított terhére késedelem nem volt felróható.

[20] Mindezen körülményeket együttesen értékelve a másodfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a baleset bekövetkezéséért a baleseti veszélyhelyzetet bizonyosan előidéző I. rendű felperes és a biztosított sikeres kimentése hiányában az alperes azonos mértékben felelős, az I. rendű felperes felróható közrehatásának mértéke a balesetből eredő vagyoni kárai bekövetkezésében 50%-os arányban állapítható meg; a nem vagyoni kárigények tekintetében százalékos megosztásra nincs lehetőség, a felróható közrehatását a terhére, e kártétel összegét csökkentő tényezőként kell figyelembe venni. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az I. rendű felperes személyiségi jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelmét elutasító elsőfokú ítéleti döntést a régi Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő régi Pp. 213. § (2) bekezdése alkalmazásával, részítéleti rendelkezéssel helybenhagyta; a vagyoni és nem vagyoni kárigényeket elutasító döntést pedig a régi Pp. 213. § (3) bekezdése alkalmazásával, közbenső ítéleti rendelkezéssel megváltoztatta.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

[21] A jogerős rész- és közbenső ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, míg a felperések csatlakozó felülvizsgálati kérelmet.

[22] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős rész- és közbenső ítélet elsőfokú ítéletet megváltoztató rendelkezésének a hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan annak részbeni megváltoztatásával az I. rendű felperesre terhesebben 70-30%-os arányban kérte a közrehatás mértékének a megállapítását.

[23] Állította, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését és 164. § (1) bekezdését, mert a másodfokú bíróság a bizonyítékokat (a rendelkezésre álló igazságügyi műszaki szakértői véleményt, a szakértő vallomását és tanúvallomásokat) nem megfelelően értékelte, azokból helytelen következtetést vont le.

[24] Az elsődleges felülvizsgálati kérelme körében idézte a tanúvallomást, továbbá a perben rendelkezésre álló igazságügyi szakértői vélemény megállapításait. Ezek alapján álláspontja szerint megállapítható, hogy az I. rendű felperes magatartásának elháríthatatlan jellege miatt nincs kártérítési felelőssége.

[25] A másodlagos felülvizsgálati kérelme körében arra hivatkozott, hogy a Kúria gyakorlatában is fordult már elő olyan eset, hogy a nem veszélyes üzem terhére állapítottak meg súlyosabb közrehatást. Ez a konkrét esetben is azért indokolt, mert a gyalogos I. rendű felperes magatartása kirívóan súlyos KRESZ-szabályszegéseket valósított meg, és olyan helyzetet teremtett, hogy a veszélyes üzem vezetője a KRESZ szabályainak betartása mellett sem kerülhette el a súlyos sérülésekkel járó baleset bekövetkezését.

[26] A felperések csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben a jogerős rész- és közbenső ítélet elsőfokú ítéletet megváltoztató rendelkezésének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperesre terhesebben 70%-os mértékben kérték megállapítani a megtérítési kötelezettségét a vagyoni káraik tekintetében.

[27] Állították, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet sérti a régi Pp. 4. § (2) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, valamint a régi Ptk. 345. § (1) és (2) bekezdését.

[28] Álláspontjuk szerint a bizonyítékok értékelése a közrehatás vonatkozásában nem felelt meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A jogerős ítélet a baleseti

helyszíni jegyzőkönyv és a tanúvallomásnak tartalma alapján tévesen tulajdonított jelentőséget az I. rendű felperes terhére annak, hogy az úttesten való áthaladására szürkületben, a közvilágítás bekapcsolása előtt és sötét ruházatban került sor, mert önmagában az I. rendű felperes sötét ruházata nem játszott szerepet a láthatóságában. Ezt meghaladóan álláspontjuk szerint a rendelkezésre álló szakértői véleménnyel ellentétes megállapítás az, hogy a biztosított terhére észlelési késedelem nem állt fenn, és megalapozatlanul értékelte az I. rendű felperes terhére a másodfokú bíróság a veszélyhelyzet kialakulását is.

[29] A felperesek és az alperes felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős rész- és közbenső ítélet hatályában való fenntartását kérték az ellenérdekű fél által támadott körben.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[31] A Kúria a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az azokban megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[32] Előrebocsátja a Kúria a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy felülbírálati jogkörét az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a hatvannapos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben – a következőkben kifejtettek szerint érdemi vizsgálatra alkalmas tartalommal – megjelölt jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja. A régi Pp. 272. § (1)-(2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A régi Pp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

[33] Megjegyzi a Kúria, hogy a régi Pp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.

[34] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének a megsértését is állította, de egyáltalán nem fejtette ki, hogy álláspontja szerint ezt a jogerős rész- és közbenső ítélet mennyiben és milyen okból sérti. Az előzőekből következően e rendelkezés megsértésének szöveges körülírásának az elmaradása zárta ki a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát abban a részében, ami a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértésére vonatkozott. Ugyenezen okokból nem volt érdemben vizsgálható a csatlakozó felülvizsgálati kérelem abban a részben, ami a régi Pp. 4. § (2) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének a megsértésére vonatkozott.

[35] Az alperes az elsődleges felülvizsgálati kérelme alapjaként arra hivatkozott, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet a bizonyítékok jogszabálysértő értékelésével állapította meg azt, hogy a kárt nem az I. rendű felperes elháríthatatlan magatartása okozta. A másodlagos felülvizsgálati kérelmében, továbbá a felperesek a csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben egyaránt arra hivatkoztak, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet az I. rendű felperes közrehatásának mértékét, és emiatt a kármegosztás arányát szintén a bizonyítékok jogszabálysértő értékelésével [rég Pp. 206. § (1) bekezdés] állapította meg, és emiatt támadták – ellentétes előjellel – a jogerős rész- és közbenső ítéletet.

[36] Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárásban – a felülvizsgálati kérelem rendkívüli perorvoslat jellegéből következően – nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (BH 2013.119., BH 2002.29.). A jogerős ítélet akkor tekinthető megalapozatlannak a tényállás megállapítása körében, és bírálható felül jogszabálysértés miatt a régi Pp. 206. §-a alapján, ha a tényállás iratellenes, a bizonyítékok mérlegelésének eredménye okszerűtlen. A bizonyítékok mérlegelése abban az esetben tekinthető okszerűtlennek, ha az adott bizonyítékokból kizárt volt a másodfokú bíróság által elfogadott következtetés. Amennyiben a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként lehetséges volt, vagyis nem volt kizárt az adott tényállás megállapítása a logika szabályai szerint, az ítéleti tényállás nem bírálható felül, akkor sem, ha a felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság a bizonyítékok egybevetésével más ténybeli következtetésre jutna. A felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hiba, nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés tehát akkor állapítható meg, amennyiben a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülbírált ítélettől eltérő következtetésre lehetne jutni (BH 2013.119., BH 2006.403.).

[37] A Kúria megítélése szerint a jogerős rész- és közbenső ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott körben sem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája: sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvaló okszerűtlen következtetés.

[38] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján helyesen állapította meg, hogy a konkrét esetben nem lehetett azt kétségmentesen megállapítani, hogy a perbeli baleset az I. rendű felperes objektíve elháríthatatlan magatartása miatt következett volna be, és emiatt az alperes a kárfelelősség alól sem mentesülhet. Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott tanú vallomása, és egyébként a balesetet megelőzően tanúsított közlekedési magatartása is a Kúria megítélése szerint inkább altámasztja a másodfokú bíróságnak azon megállapítását, hogy a balesetet nem elháríthatatlan ok idézte elő.

[39] A közrehatás mértékének a megállapításával kapcsolatban a Kúria maradéktalanul egyetértett a másodfokú bíróság döntésével. Ennek megállapítása kapcsán ugyanis a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot értékelte, ideértve a

rendelkezésre álló szakértői véleményt és tanúvallomásokat is, vagyis ennek során maradéktalanul a mérlegelési körébe vonta az alperes felülvizsgálati kérelmében és a felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott körülményeket is. A másodfokú bíróság ennek körében – a felülvizsgálati kérelemben és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel foglaltakkal szemben – helytállóan és kellő súllyal értékelte az I. rendű felperes mint károsult baleset bekövetkeztében való közrehatását, amivel a Kúria egyetértett. Alapítván hivatkoztak ebben a körben a felperesek a baleseti helyszíni jegyzőkönyv tartalma alapján arra, hogy nem róható az I. rendű felperes terhére a veszélyhelyzet kialakulása, mivel a hivatkozott okirattal szemben a másodfokú bíróság helyesen vette figyelembe a mérlegelés körében a baleset előzményei és körülményei vonatkozásában a nyomozati eljárásban tett egyező tartalmú tanúvallomásokat. A csatlakozó felülvizsgálati kérelemben csak részleteiben idézett szakértői nyilatkozatokkal szemben, a Kúria megítélése szerint a perben rendelkezésre álló szakvélemény teljes tartalmából, a szakértő meghallgatásából, továbbá az előzményi nyomozati eljárás adataiból a másodfokú bíróság okszerűen és nem iratellenesen jutott arra a következtetésre is, hogy az észlelés tekintetében a biztosított terhére felróható késedelem nem volt megállapítható. A fentiek alapján tehát a bizonyítékok mérlegelése a peres felek – eltérő oldalról támadott, de ellentétes állításával szemben – a közrehatás mértékének megállapításával kapcsolatban is megfelelt a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ezért a jogerős rész- és közbenső ítélettel kapcsolatban jogszabálysértés ez okból sem állapítható meg.

[40] Mindezek alapján a Kúria a jogerős rész- és közbenső ítéletnek az alperes felülvizsgálati kérelmével és a felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelmével támadott közbenső ítéleti rendelkezését a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[41] A Kúria az egyaránt eredménytelen felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelemre tekintettel a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a felülvizsgálati eljárásban felmerült saját költségét, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperesek és az alperes pernyertességének és pervesztességének aránya, valamint az általuk előlegezett költségek összege között nem volt számottevő különbség.

[42] A Kúria a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (1) bekezdése alapján számított összegű felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az Itv. 78. § (4) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése, továbbá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján határozott. A Kúria az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket az Állami Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján figyelmezteti az alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie. A felperesek személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett, az Itv. 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (3) bekezdése alapján számított összegű csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-alapján az állam viseli.

[43] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A döntés elvi tartalma

[45] Nem támadható megalapozottan a jogerős határozat felülvizsgálati kérelemmel, ha az mind a kárfelelősség megállapítása, mind a kármegosztás tekintetében a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapszik.

Budapest, 2023. szeptember 12.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző